

УДК 378.14

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.80.2.32>

Хижна О. П., Борисов В. В., Півненко Б. І., Чжан Вей

МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА ТА МУЛЬТИМЕДІА: У ПОШУКАХ ВТРАЧЕНОГО СЕНСУ

Обґрунтовано значення цифрових технологій з урахуванням сучасних тенденцій модернізації освітньої системи в Україні у добу глобалізації світового освітнього простору, що детермінується тенденціями європейської інтеграції, яку можна розглядати істотним важелем успіху не лише економічної та політичної трансформації суспільства, а й стратегічних змін освітньої політики України.

Орієнтація на міждисциплінарну інтеграцію знань, умінь та навичок; організація занять з урахуванням розвитку асоціативного креативного мислення; акцентування самостійності в процесі навчальної та продуктивної практичної діяльності включає методи (словесні, наочні, інтерактивні, дієво-практичні, аналітично-мисленнєвої діяльності, оцінки і самооцінки, самоконтролю, стимулювання до творчості) та форми навчальної діяльності (колективні, групові, дистанційні, індивідуальні).

З'ясовано багатовекторність використання терміна «мультимедіа», доведено різноманітність поглядів, що існує в науково-педагогічній літературі, де кожен із дослідників зміг адаптувати його для реалізації власних наукових завдань.

Педагогічна діяльність розглядається як спосіб соціокультурної практики особистості, яка реалізує завдання збереження національних традицій, адаптації та регуляції процесу професійного становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Доведено, що впровадження медіаосвіти вимагає інтелектуальних зусиль від науковців та освітян, які необхідно спрямувати на модернізацію мистецького інформаційно-освітнього середовища у ЗВО із застосуванням інноваційних методів навчання, які не досить використовуються в мистецькій освіті. Метою практичної реалізації медіаосвіти постане зміна наукових поглядів щодо необхідності впровадження медіаосвіти як компонента загальної освіти, а медіаграмотності та медіакомпетентності як невід'ємної складової частини професійної підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва. Вищевикладене спонукає до пошуку нових шляхів підвищення якості медіаосвіти, визначення принципово важливих закономірностей застосування цифрових технологій та механізмів впливу медіа на розвиток особистості у навчально-виховному процесі ЗВО.

Ключові слова: медіаосвіта, модернізація професійної підготовки, педагогічна діяльність, освітня система, медіатекст, полідисципліни, цифрові технології.

Процеси глобалізації сучасної освіти зумовили необхідність формування світового освітнього простору як єдиної системи, що потребує як узгодження, так і збереження особливостей національних освітніх систем, посилення їхньої якості та конкурентоздатності [1]. Швидка мінливість сучасного світу вимагає від випускників вишів мобільності, вміння гнучко адаптуватись до нових умов життєдіяльності, бути спроможними до самореалізації і самовдосконалення впродовж усього життя.

Закономірним наслідком глобалізації є інтернаціоналізація освіти, спрямована на створення світового освітнього простору, який розглядається дослідниками як сукупність усіх навчальних та виховних закладів, науково-педагогічних центрів, урядових та громадських організацій з просвіти у різних країнах, геополітичних регіонах і в планетарному масштабі, їх взаємовплив і взаємодія в умовах інтенсивної інтернаціоналізації і глобалізації різних сфер суспільного життя [19, с. 168].

Багатомірність професійної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти (як лектора, викладача, тьютора, фасилітатора, виконавця, концертмейстера, керівника дитячого колективу, режисера, звукорежисера, аранжувальника тощо) визначає необхідність оволодіння цифровими освітніми технологіями відповідно до вимог сучасності.

Серед директивних документів, що визначають світові та вітчизняні напрями розвитку освіти («Стратегія ЮНЕСКО щодо вчителів на 2012–2015 рр.» (2012), «Педагогічна Конституція Європи» (2013), «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), «Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» (2016), закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2017), «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки (2007), галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (2013)), велика увага приділяється інформатизації сучасної освіти як комплексному і багатоплановому процесу, спричиненому соціальним замовленням суспільства на підготовку фахівців, які вміють орієнтуватися в інформаційних потоках, володіють інформаційною культурою.

У науково-педагогічній літературі широко представлені проблеми інформатизації освітнього процесу (В. Биков, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Ю. Жук, В. Кобаль, Л. Макаренко, Л. Шевченко та ін.). Однак варто вказати, що значна кількість літератури з проблеми впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗВО, яка видається в Україні, зачіпає технічні якості й можливості мультимедіа, а в сфері, пов'язаній з творчим і художнім осмисленням мультимедійних технологій, вітчизняна гуманітарна наука відстає від зарубіжної не менш, ніж на 30 років. У тих рідкісних дослідженнях мультимедійних творчих практик, опублікованих у вітчизняних наукових джерелах, науковці звертаються до дослідження мультимедіа, адаптуючи

академічну теорію мистецтва, що нерідко суперечить фактичним мультимедійним практикам у сучасному мистецтві й популярній культурі.

Метою статті є розкриття такого феномена, як медіаосвіта, в мистецькій галузі та висвітлення педагогічного потенціалу цифрових технологій у модернізації професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Досліджуючи процеси, які відбуваються у медійному просторі, спираючись на основні положення наукових концепцій з філософського осмислення сучасних тенденцій у розвитку освіти (В. Андрущенко, І. Бех, Б. Гершунський, І. Зязюн, В. Огнев'юк та ін.); положення щодо професійної підготовки майбутніх учителів та викладачів різних фахів (О. Дубасенюк, О. Кононко, Н. Ничкало, Ю. Руденко, Я. Сверлюк, В. Семиченко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, А. Хуторський та ін.); формування мультимедійної компетентності майбутніх учителів (Л. Кочегарова, Б. Крузе, В. Мирошніченко, Т. Слабошевська та ін.); теорії естетичного виховання (Ю. Борев, О. Бузов, М. Каган, В. Разумний, О. Семашко, В. Сухомлинський та ін.); теорії та методики музичної освіти (Е. Абдуллін, Т. Бодрова, Н. Гуральник, В. Дряпіка, О. Ростовський та ін.); дослідження музичного слухового досвіду (А. Готсдінер, О. Рудницька, А. Сохор та ін.); інтонаційна теорія музики Б. Асаф'єва; дослідження питань розробки і впровадження в музичну педагогіку мультимедійних технологій та освітніх програм (О. Бордюк, Л. Гаврілова, П. Живайкін, І. Красильников, М. Ляшко, В. Шинкаренко та ін.) ставимо перед собою завдання проаналізувати різноманітні визначення та тлумачення поняття «мультимедіа» та пов'язані з ним властивості щодо певної галузі застосування.

Саме поняття «мультимедіа» – певного роду міф. Наукові праці й дисертаційні дослідження, присвячені мультимедіа, не роблять цей термін більш зрозумілим, а навпаки, він стає все більш загадковим, багатообіцяючим, але його змістове наповнення виявляється все більш розпливчастим і суперечливим. Так, наприклад, для деяких дослідників мультимедіа – це «форма художньої творчості новими засобами» [17, с. 24]. Для інших мультимедіа – це «сучасний вид синкретичного високотехнологічного екранного мистецтва» [3, с. 5] або «новий вид художньої творчості», «мультимедіа як вид мистецтва» [16, с. 5]. Третя група дослідників, що розкриває медіатехнології через формальну ознаку мультисередовищ, готова розглядати як мультимедіа всі артефакти, які за тисячоліття були створені творчою працею людства: наскальні малюнки, культові обряди, всю сферу театру, книги, сучасне мистецтво. На думку Я. Іоскевича, «католицька меса і більшість релігійних ритуалів – то все це різновиди мультимедіа <...> Очевидною формою мистецтва мультимедіа є опера» [8, с. 132].

Таке всеосяжне визначення мультимедіа дає привід іншим дослідникам включати у сферу цього терміна циклічну або окрему (телевізійну) передачу, «ідейно-постановочне, стилістичне вирішення і дизайн телеканалу ... ідейно-драматургічне і зображально-виражальне вирішення ігрового або документального телефільму або програми ... анімаційного фільму чи комп'ютерної гри ... рекламного ролика і музичного кліпу ... шоу-програми, театральних декорацій з лазерними і комп'ютерними ефектами ... аудіовізуальна продукція для Інтернету» [14, с. 299–300].

Ще один навколонуковий міф: мультимедіа є закономірним продовженням художньої культури минулих століть, черговим етапом її еволюції, а «сучасний мультимедіатвір за своїми загальноестетичними установками близький до традиційних видів мистецтва» [2, с. 324]. Звернувшись до фактів історії мистецтва та прикладів мультимедійних продуктів, ми переконуємося в неточності подібних тверджень і в тому, що невідповідними реальним практикам мультимедійних робіт дизайнерів і художників виявляються і деякі традиційні виразні засоби екранних мистецтв (насамперед кіно і телебачення), серед яких – авторська розповідь, художній образ, кадр, ракурс, мізансцена, нарративний монтаж тощо. Їм на зміну приходять протилежні: експериментальний простір, симуляція (моделювання), база даних, перформативність, інтерфейс, інтерактивність, синестезія тощо [2; 9].

При всьому прагненні авторів обґрунтувати ці погляди визначення «мультимедіа» вимагає конкретизації й уточнення, адже мультисередовищність сама по собі не повідомляє нічого нового щодо специфіки і художніх стратегій творів, позначених як «мультимедійні», а лише підсилює розуміння унікальності мультимедіа як актуального і своєрідного феномена сучасності. Беручи до уваги той факт, що модернізація вищої освіти зумовлює зростання ролі медіаосвітньої підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яка, окрім використання в організації навчального процесу традиційних форм і методів навчання, має проєктувати освітнє середовище із залученням цифрових технологій [13, с. 418].

Вважається, що вперше термін «медіаосвіта» був вжитий у 1973 році на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно та телебачення. Хоча деякі вчені стверджують, що першу навчальну програму з медіаосвіти розробив канадський учений М. МакЛюен у 1959 р., а активне застосування медіаосвіти в навчально-виховному процесі розпочалося в 1960-х роках у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції. При цьому завданням медіаосвіти було формування інформаційної культури та підготовки до життя в інформаційному суспільстві [14, с. 6].

Загальновідомо, що вперше термін «мультимедіа» з'явився у 1965 році: це було поєднання двох англійських слів *multy* – множинний, складний або той, що складається з багатьох частин, і *media* – середовище, засіб.

Стосовно візуальних мистецтв він уперше був застосований музикантом і антрепренером Бобом Голдстейном (Bob Goldstein) як рекламний слоган до ефектного шоу “LightWorks at L'Oursin”, поставленого

в липні 1966 року в Саутгемптоні (Southampton, New York). Подання включало у себе гучну дискотеку, ефектне світлове шоу, синхронізоване з музикою, кінопроскціями, слайд-шоу і банкетом. Автори поставили собі за мету створення феєричного шоу, що впливає на всі органи чуття відвідувача. Голдстейн, імовірно, запозичив ідею слогана «мультимедіа» у англійського художника Діка Хігінса (Dick Higgins), який, будучи активним учасником художньої групи «Флюксус», за два роки до Голдстейна вже заявляв про нові виражальні можливості у разі об'єднання різних технологічних засобів і мистецтв у рамках єдиної художньої форми «інтермедіа» (англ. intermedia) [18].

Слоган Хігінса, втім, не отримав значного поширення, але сам принцип включення різних мистецтв у структуру твору був використаний багатьма художниками в другій половині ХХ століття – Дж. Белсон, С. Бартлет, Д. Греєм, Дж. Джонас, К. Джекобс, Ф. Темплтон, Дж. Утні та ін.

У 1970–1980-і роки терміном «мультимедіа» (multi-media) позначалися інсталяції та перформанси з включенням у них елементів кіно, відео, слайд-шоу, музичних номерів і сценічної дії з використанням акторів. Приклади таких синтетичних арт-робіт можна знайти в творчості Л. Андерсон, Т. Браун, П. Брука, Лі Бруер, Дж. Джонас, Дж. Коатса, Ж. Р. Лепажа, Т. Міллера, М. Монк, Л. Монтано, І. Райнер, Р. Розенталь, П. Селларса, Р. Уілсона, Р. Формана, Л. Чаїлдс та ін. [16, с. 35–87].

Беручи до уваги той факт, що всі тлумачення цього поняття більшою або меншою мірою ґрунтуються на загальній похідній, вважаємо за необхідне взяти за основу те визначення, завдяки якому вчені надалі змогли урізноманітнити свої трактування зазначеного феномена. Найперші роз'яснення «мультимедіа» з'явилися у спеціалізованій літературі з комп'ютерних технологій. Один із прикладів такого можна знайти в «Англо-українському тлумачному словнику з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування», де поняття «мультимедіа» автори бачать як мультимедіа-технології, які дозволяють за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти й одночасно відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією. Забезпечують зберігання величезних масивів даних, довільного інтерактивного доступу до їхніх елементів і відтворення на екрані ПК відеосюжетів із звуковим супроводом [13, с. 339].

З'ясувавши багатовекторність використання, яку містить зазначений термін, стає зрозумілим чому в науково-педагогічній літературі наявні різні точки зору на визначення цього поняття, де кожен із дослідників зміг адаптувати його для реалізації власних наукових завдань. Наприклад, Л. Скибб, С. Хейфмейстер, А. Чеснат трактують мультимедіа-технології як «еволюцію в прогресі», акцентуючи увагу на тому, що мультимедіа являє собою *змішану технологічну прогресію*, і у жодному разі не сукупність апаратних і програмних компонентів. На їхню думку, мультимедіа – це «комбінація платформ, інструментів комунікації, людей та впливу на культуру» [15, с. 270].

Ознайомившись із дослідженням Інгенблека Вернера, дізнаємось, що сучасною технологічною формою інформаційного суспільства є технологія мультимедіа, *яка відкриває принципово новий рівень обробки інформації та інтерактивної взаємодії людини з комп'ютером* [4, с. 7]. Такий поліморфізм, передусім, спонукає нас до подальшого уточнення та розширення змісту зазначеного поняття як форми організації знання у процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

У наші дні стосовно художніх практик, пов'язаних з багатосередовищними експериментами, використовуються два терміни – «мультимедіа» і «мультимедіа-арт». Перший термін позначає художні практики візуального мистецтва 1960–1990 років, пов'язані із включенням митцями більш ніж одного відомого виду мистецтв у структуру твору. Так, в одній мистецькій акції (наприклад, у формі мультимедіа перформансу або інсталяції) могли використовуватися танець, цитати з музичних творів, фрагменти відео- та кінофільмів, скульптура, що рухається, поезія, цитати з літературних творів, фотографії тощо [18].

Другий термін – мультимедіа-арт – пов'язаний з новим розумінням можливостей і особливостей мультимедіа, які проявляються із середини 1990-х років завдяки стрімкому вдосконаленню цифрових мультимедійних технологій. Цей термін синонімічний більш поширеному у США і країнах Західної Європи терміну «цифрове мистецтво» (digital art), або «мистецтво нових медіа» (new media art). Найбільш точно, на наш погляд, технічне визначення мультимедіа в різних варіаціях використовується в більшості сучасних досліджень: мультимедіа – засіб «надання інформації за допомогою об'єднання багатоманітності середовищ, що сприймаються людиною (аудіальний, візуальний та кінестетичний вплив), керованих інтерактивним програмним забезпеченням» [17, с. 24].

Таким чином, у сучасному розумінні мультимедіа – це цифрові мультимедіа, функціональні можливості яких зумовлені комп'ютерною технікою, а включення у структуру мультимедіа проєкту/продукту/творів відео, аудіо, текстової та графічної інформації супроводжується спеціальними програмними алгоритмами з призначеною для користувача можливістю керування цією інформацією (інтерактивність).

Впровадження цифрових технологій у мистецьку галузь ставить перед сучасним учителем якісно інші завдання. Крім традиційних уроків музичного мистецтва, нині він (музичний керівник) має також забезпечувати підготовку та постановку різножанрових музичних номерів для святкових заходів у навчальному закладі, отже, все частіше виникає потреба у здійсненні аудіосупроводу цих заходів. Сукупність зазначених завдань вимагає від учителя музичного мистецтва поліфункціональних умінь, оскільки для проведення на належному рівні святкових заходів йому необхідно вирішувати різноманітні фахові завдання не тільки в музичній галузі, а й вдало застосовувати мультимедійні технології, технічні пристрої, вміння підібрати

та опрацювати відповідний аудіо-відео матеріал і мати уявлення про обробку звуку сучасними цифровими технологіями. Саме тому професіоналізм майбутніх учителів музичного мистецтва вимагає високого рівня володіння цифровими технологіями: вміння ефективно використовувати цифрові технології у фаховій діяльності, а саме спеціальне програмне забезпечення мистецького спрямування, Інтернет-технології, засоби мультимедіа; вміння орієнтуватися у великому потоці інформації, вміти аналізувати та відібрати медіатексти відповідно до навчально-виховних завдань; здатність демонструвати обізнаність у жанрових і стильових особливостях сучасного дозвіллевого мистецтва та медіажанрів (відеокліп, онлайн-відеотрансляція, музичний батл, мюзикл, рок-опера тощо); володіти технічними аудіозасобами (налаштування мікрофона, управління мікшерним аудіопультотом, відеопроектором тощо).

Сучасні вимоги до організації медіаосвіти в педагогічних ЗВО мистецького спрямування передбачають інтенсивний пошук різних форм та методів взаємодії соціокультурних галузей (медіа та освіти), які могли б узагальнити вектори формування сучасного інтелектуального, професійного, духовного, мистецького тощо життя сучасного фахівця. Адже саме поняття «медіаосвітній простір» є результатом очевидного процесу – збагачення понятійного апарату майбутнього вчителя музичного мистецтва.

В епоху цифрових технологій людина потребує неабияких зусиль для швидкого сприйняття і обробки великих обсягів інформації, тому взаємодія з різноманітними медіа стає фундаментальною складовою частиною фахової підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін. Створення нових освітніх технологій призведе до розвитку інноваційних форм здобуття освіти, що у майбутньому забезпечить якісно новий фаховий рівень та спонукатиме до безперервної освіти.

Безумовно, впровадження медіаосвіти вимагає інтелектуальних зусиль від науковців та освітян, які необхідно спрямувати на модернізацію мистецького інформаційно-освітнього середовища у ЗВО із застосуванням інноваційних методів навчання, які не досить використовуються в мистецькій освіті. Метою практичної реалізації медіаосвіти стане зміна наукових поглядів щодо необхідності впровадження медіаосвіти як компонента загальної освіти, а медіаграмотності та медіакомпетентності як невід'ємної складової частини професійної підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва.

Отже, все вищевикладене спонукає до пошуку нових шляхів підвищення якості медіаосвіти, визначення принципово важливих закономірностей застосування цифрових технологій та механізмів впливу медіа на розвиток особистості у навчально-виховному процесі ЗВО.

Деякі дослідники стверджують, що значущих творів мистецтва мультимедіа не з'явилося, тому що це «дуже молодий вид мистецтва», «багато в чому мистецтво мультимедіа ще не стало мистецтвом, а переживає той же період трюку і експерименту, що і ранній кінематограф» [2, с. 38]. Однак, спираючись на дослідження американських і європейських теоретиків «нових медіа», переконуємося, що основні специфічні прийоми і виражальні можливості, пов'язані з мультимедіа як новою комунікативною формою, вже представлені в роботах західних художників і дизайнерів. Ці роботи являють собою значущі твори (продукти мультимедіа «нових медіа»), і немає ніяких причин для повернення інтересу дизайнерів і сучасних художників до використання мультимедіа як засобу відображення (повторення реальності).

Художній образ взагалі не є специфічним засобом комунікації ні в комерційних мультимедіапродуктах, ні в експериментальних мультимедіапрактиках сучасних художників. Сміслова, комунікативна і розважальна складові частини мультимедійних творів (продуктів «нових медіа») визначаються не аудіовізуальними образами як такими, а діями користувачів, які керують мультимедійною інформацією за допомогою відповідних інтерактивних інтерфейсів (навігація, трансформація, оперування тощо).

Часто у вітчизняних наукових текстах стверджується, що аудіовізуальність є визначальною властивістю мультимедіа. Навіть якщо мультимедійна форма організовується завдяки включенню в неї аудіовізуальних елементів (фрагментів кіно, відео, анімації тощо), то визначальними для мультимедіа є не аудіовізуальні, а кінестетичні режими інтерфейсно-алгоритмічних комунікацій, заснованих на моделюванні й імітаційних стратегіях. Аудіовізуальність лише забезпечує зручні режими взаємодії користувача з мультимедіа-контентом, але визначальним для формування нової «мови мультимедіа» є кінестетика дій користувачів мультимедіа й нові способи генерації кінестетичного досвіду в електронному віртуальному середовищі.

Висновки. Таким чином, об'єктивна вимога часу – медіаосвіта – зумовлена необхідністю кореляції освіти із сучасним рівнем знань про світ і людину, вимогами до сучасної освіченої людини, реаліями сучасного світу і культури в інформаційному суспільстві. Розглядаючи інформатизацію освіти крізь призму модернізації сучасної освітньої системи України, вважаємо за необхідне звернути увагу на злиття індивідуального і культурного сенсів професійної діяльності, що супроводжується своєрідною організацією проявів єдності особистості педагога і освітнього простору, де він виступає суб'єктом набуття професійного покликання з метою взаємозумовленого оновлення професійно-педагогічної якості його особистості і педагогічної дійсності.

Перспективи наукового осмислення зазначеної проблеми пов'язані із всебічним вивченням цифрових технологій, подальшою розробкою нових форматів упровадження в практику ЗВО.

Використана література:

1. Andreiko O., Savchenko R., Vasilenko L., Khizhna O., Savchenko Y. Creative Cooperation of Subjects of the Educational Process in the Context of Musical Activity. *Journal of History Culture and Art Research* (ISSN: 2147-0626). Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi . Vol. 8, No. 1, March 2019.

2. Буров А. М., Яременко Е. Г., Соколов С. М., Лукиных Н. В., Орлов А. М., Монетов В. М. Язык мультимедиа. Эволюция экрана и аудиовизуального мышления. ВГИК, 2012. URL: http://mkrf.ru/upload/mkrf/mkdocs2012/08_11_2012_4.pdf.
3. Вульфсон Б. Л. Образовательное пространство на рубеже веков. Москва : Изд-во Московского психолого-социального института, 2006. 235 с.
4. Вернер Ингенблек. Все о мультимедиа. Київ : ВНУ, 1996. 352 с.
5. Вербицкий А. А. Компетентностный подход и теория контекстного обучения. *Мат-лы к четвертому заседанию методол. семинара 16 ноября 2000*. Москва : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. 84 с.
6. Добридень А. Формування самоосвітньої компетенції майбутнього вчителя засобами інтерактивного навчання. *Проблеми підготовки сучасного вчителя* : зб. наук. праць Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини / ред. кол.: Побірченко Н. С. та ін. Умань : ПП Жовтий О. О., 2010. Вип. 1. С. 59–65.
7. Зайцева А. В. Феномен взаємодії як спосіб організації спільної художньо-творчої діяльності викладача і студентів у процесі музичного навчання. *Виховний потенціал сучасної освіти: теоретичні засади та практичні досягнення* : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф., 15–16 жовтня 2014 р. НАПН України, Ін-т проблем виховання. Київ, 2014. С. 18–19.
8. Иоскевич Я. Б. Интернет как новая среда художественной культуры. Санкт-Петербург, 2006.
9. Макаренко Л. Л., Слабошевська Т. М. Педагогічні аспекти проектування мультимедіа контенту електронних освітніх ресурсів. *Збірник наукових праць за результатами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених з міжнародною участю «Новітні інформаційні технології в освіті і науці»* / укл. Л. Д. Шевчук, Л. М. Ісак. Переяслав : ПХДПУ, 2021. С. 237–241.
10. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк ; за науковою редакцією В. В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова, І. Коберник, В. Ковтунець, О. Макаренко, О. Малахова, Т. Нанаєва, Г. Усатенко та ін. ; заг. ред. М. Грищенка. Київ, 2016. С. 12. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
12. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) : монографія. Київ : Освіта України, 2008. 272 с.
13. Пройдаков Е. М., Теплицький Л. А. Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування. Вид. 1-е. Київ : Видавничий дім «СофтПрес», 2005. 552 с.
14. Синиця М. О. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ як засіб формування педагогічних знань. *Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання* : монографія / за ред. проф. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 418–438.
15. Скибб Л. Дж., Хэйфмейстер С., Чеснат А. М. Оптимизация мультимедиа ПК / пер. с англ. Київ : ДияСофт Лтд, 1997. 352 с.
16. Шехтер Т. Е. Искусство мультимедиа. Мультимедиа и техника. Санкт-Петербург, 2010.
17. Шлыкова О. Культура мультимедиа : учебное пособие для студентов вузов. Москва : Фаир-Пресс, 2004. 415 с.
18. Higgins D. *Intermedia* (1966) Donna De Salvo (ed.). Open Systems. Rethinking Art. London, 2005.
19. Svyrydenko D. Globalization as a factor of academic mobility processes expanding. *Philosophy and Cosmology*, 2015. Vol.14, P. 223–235.

References:

1. Andreiko O., Savchenko R., Vasilenko L., Khizhna O., Savchenko Y. (2019) Creative Cooperation of Subjects of the Educational Process in the Context of Musical Activity. *Journal of History Culture and Art Research* (ISSN: 2147-0626). Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi. Vol. 8, No. 1, March 2019.
2. Burov A. M., Yaremenko E. G., Sokolov S. M., Lukinyih N. V., Orlov A. M., Monetov V. M. (2012) Yazyik multimedia. Evolyutsiya ekrana i audiovizualnogo myshleniya. VGIK [Multimedia language. Evolution of the screen and audiovisual thinking. VGIK]. URL: http://mkrf.ru/upload/mkrf/mkdocs2012/08_11_2012_4.pdf [in Russian].
3. Vulfson B. L. (2006) *Obrazovatelnoe prostranstvo na rubezhe vekov* [Educational space at the turn of the century]. Moskva: Yzd-vo Moskovskogo psykholoho-sotsyalnoho ynstytuta. 235 s. [in Russian].
4. Verner Ynhenblek (1996) *Vse o multymedya* [All about multimedia]. Kyiv: BHV. 352 s. [in Russian].
5. Verbytskyi A. A. (2004) *Kompetentnostnyiy podhod i teoriya kontekstnogo obucheniya. Mat-lyi k chetvertomu zasedaniyu metodol. seminaru 16 noyabrya 2000* [Competence approach and contextual learning theory]. Moskva: Yssledovatelskiy tsentr problem kachestva podhotovky spetsyalystov. 84 s. [in Russian].
6. Dobryden A. (2010) *Formuvannya samoosvitnoi kompetentstii maibutnoho vchytelia zasobamy interaktyvnoho navchannya* [Formation of self-educational competence of the future teacher by means of interactive learning]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*: zb. nauk. prats Uman. derzh. ped. un-tu im. Pavla Tychny / red. kol.: Pobirchenko N. S. ta in. Uman: PP Zhovtyi O. O., Vyp. 1. S. 59–65 [in Ukrainian].
7. Zaitseva A. V. (2014) *Fenomen vzaiemodii yak sposib orhanizatsii spilnoi khudozhno-tvorchoi diialnosti vykladacha i studentiv u protsesi muzychnoho navchannya* [The phenomenon of interaction as a way of organizing joint artistic and creative activities of teachers and students in the process of music education]. *Vykhovnyi potentsial suchasnoi osvity: teoretychni zasady ta praktichni dosiahnennia: mat-ly Vseukr. nauk.-prakt. konf., 15–16 zhovtnia 2014 r. / NAPN Ukrainy, In-t problem vykhovannya*. Kyiv, S. 18–19 [in Ukrainian].
8. Yoskevych Ya. B. (2006) *Internet kak novaya sreda hudozhestvennoy kulturyi* [Internet as a new medium of artistic culture]. Sankt-Peterburg, 2006 [in Russian].
9. Makarenko L. L., Slaboshevska T. M. (2021) *Pedahohichni aspekty proektuvannya multymedia kontentu elektronnykh osvitynih resursiv* [Pedagogical aspects of designing multimedia content of electronic educational resources] *Zbirnyk naukovykh prats za rezultatamy III Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi internet-konferentsii molodykh vchenykh z mizhnarodnoiu uchastiu "Novitni informatsiini tekhnologii v osviti i nautsi"* / uкл. L. D. Shevchuk, L. M. Isak. Pereiaslav: PKhDPU. S. 237–241 [in Ukrainian].
10. *Mediaosvita ta mediahramotnist* (2012): pidruchnyk [Media education and media literacy] / Red.-upor. V. F. Ivanov, O. V. Volosheniuk; za naukovoiu redaktsiieiu V. V. Rizuna. Kyiv: Tsentr vilnoi presy, 2012. 352 s. [in Ukrainian].
11. *Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannya srednoi shkoly* (2016) [New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform] / L. Hrynevych, O. Elkin, S. Kalashnikova, I. Kobernyk, V. Kovtunets, O. Makarenko, O. Malak-

- hova, T. Nanaieva, H. Usatenko ta in.; zah. red. M. Hryshchenka. Kyiv, 2016. S. 12. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
12. Padalka H. M. Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Art pedagogy (Theory and methods of teaching art disciplines)]: monohrafiia. Kyiv: Osvita Ukrainy, 2008. 272 s. [in Ukrainian].
 13. Proidakov E. M., Teplytskyi L. A. Anhlo-ukrainskyi tлумachnyi slovnyk z obchysliuvalnoi tekhniky, Internetu i prohramuvannia [English-Ukrainian explanatory dictionary on computer technology, Internet and programming]. Vyd. 1. Kyiv: Vydavnychiy dim "SoftPres", 2005. 552 s. [in Ukrainian].
 14. Synytsia M. O. (2014) Vykorystannia multymediinykh tekhnolohii u navchalnomu protsesi VNZ yak zasib formuvannia pedahohichnykh znan [The use of multimedia technologies in the educational process of higher education as a means of forming pedagogical knowledge]. Profesiina pedahohichna osvita: stanovlennia i rozvytok pedahohichnoho znannia: monohrafiia / za red. prof. O. A. Dubaseniuk. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. S. 418–438 [in Ukrainian].
 15. Skibb L. Dzh., Heyfmeyster S., Chesnat A. M. (1997) Optimizatsiya multimedia PK [Optimizing PC multimedia]; per. s anhli. Kyiv: DyaSoft Ltd. 352 s. [in Russian].
 16. Shekhter T. E. (2010) Iskusstvo multimedia. Multimedia i tehnika [The art of multimedia. Multimedia and technology]. Sankt-Peterburg, 2010 [in Russian].
 17. Shlyikova O. Kultura multimedia: uchebnoye posobie dlya studentiv vuzov. Moskva: Fayr-Press. 415 s. [in Russian].
 18. Higgins D. Intermedia (1966). Donna De Salvo (ed.). Open Systems. Rethinking Art. London, 2005.
 20. Svyrydenko D. (2015). Globalization as a factor of academic mobility processes expanding. Philosophy and Cosmology, Vol. 14, P. 223–235.

Khyzhna O. P., Borisov V. V., Pivnenko B. I., Zhang Wei. Music pedagogy and multimedia: in search of lost sense

The importance of digital technologies is substantiated taking into account modern tendencies of modernization of educational system in Ukraine in the age of globalization of world educational space, which is determined by tendencies of European integration, which can be considered as the essential lever of success not only economic and political transformation of society.

Focus on interdisciplinary integration of knowledge, skills and abilities; organization of classes taking into account the development of associative creative thinking; emphasis on independence in the process of educational and productive practical activities, includes methods (verbal, visual, interactive, effective and practical, analytical and mental activities, assessment and self-assessment, self-control, stimulation to creativity) and forms of educational activities (collective, group, distance, individual).

The multi-vector use of the term "multimedia" is clarified, the variety of views that exists in the scientific and pedagogical literature is proved, where each of the researchers was able to adapt it to implement their own scientific tasks.

Pedagogical activity is considered as a way of socio-cultural practice of the individual, which implements the task of preserving national traditions, adaptation and regulation of the process of professional development of the future teacher of music.

It is proved that the introduction of media education requires intellectual efforts from scientists and educators, which should be aimed at modernizing the art information and educational environment in the free economic zone through the use of innovative teaching methods that are insufficiently used in art education. The purpose of the practical implementation of media education will be a change in scientific views on the need for media education as a component of general education, and media literacy and media competence as an integral part of training a modern music teacher – the above encourages the search for new ways to improve the quality of digital education and mechanisms of influence of the media on the development of personality in the educational process of ZVO.

Key words: media education, modernization of professional training, pedagogical activity, educational system, media text, polydisciplines, digital technologies.